

Záznam
zo 14. stretnutia Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej
verejnej správy (PS6)
uskutočneného 23. novembra 2012 na MF SR

Zúčastnení:

Peter Bíro (MF SR, predseda), Anna Levčíková (MF SR, člen), Ľubomír Straka (MPSVR SR, člen), Zita Šupáková (MS SR, člen), Tibor Baďura (SK8 [VÚC TN], člen), Michal Zalibera (ÚV SR [NASES], člen), Radoslav Feďo (ÚV SR [NASES], zástupca), Peter Matejka (Dimano, člen), Roman Fordinál (SOIT, člen), Štefan Szilva (nezávislý, člen)

Program zasadnutia

1. Úvod
2. Pokračovanie spracovávania pripomienok k Metodickému pokynu
3. Ostatné

Priebeh zasadnutia:

Zasadnutie Pracovnej skupiny pre štandardizáciu formulárov elektronickej verejnej správy PS6 (ďalej len „pracovná skupina“) viedol jej predseda P. Bíro. Záznam na požiadanie predsedu zapisovala A. Levčíková (MF SR).

1. Úvodné informácie

P. Frič vypracoval v zmysle záverov z 12. stretnutia PS6 vypracoval návrh procesného bloku „Spracovanie“ – kapitola 6 (ďalšie úkony – podanie, rozhodnutie), tento návrh bol dňa 14.11.2012 e-mailom doručený všetkým členom pracovnej skupiny.

P. Somora zaslal aktualizovaný návrh metodického pokynu až v deň stretnutia PS6. Predseda PS6 skonštatoval, že aktualizovaný návrh neobsahuje zapracovanie významného množstva pripomienok (napr. správne zapracovanie diskusie k formátu PDF, postupov ukladania údajov, atď.), ani návrh kapitoly 6 od p. Friča a preto bude vzhľadom na nestratenie dôležitých pripomienok ďalej používaný pôvodný návrh z 12. stretnutia. Ďalšiu aktualizáciu podľa svojich slov zabezpečí sám z pôvodného materiálu, nakoľko verifikácia zapracovanosti pripomienok by bola zbytočne náročná, a to približne do 3. decembra 2012. Členovia PS6 následne v čo najkratšom čase zašlú svoje pripomienky, pričom sa očakáva najmenej jedno ďalšie stretnutie pracovnej skupiny.

2. Pokračovanie spracovávania pripomienok k Metodickému pokynu

Predseda PS6 pripomenul, že metodický pokyn musí byť sfinalizovaný a vydaný najneskôr v polovici decembra 2013, a to z dôvodu stihnutia termínov pre vytvorenie špecifikácií modulov ÚPVS. Metodický pokyn bude samozrejme možné ďalej aktualizovať, pričom v ďalšom období sa očakáva najmä jeho transformácia do podoby štandardov.

Predseda PS6 ďalej vyzval členov PS6, aby urýchlene predložili námety do štúdie pre 3. a 4. fázu OPIS projektu pre MEF, ak takéto existujú. Obdobne opätovne vyzval NASES, aby pri prípadnom vzniku požiadaviek resp. otázok súvisiacich s prácou PS6, aby ich predložil v čo možno najkratšom období, inak ich nebude možné spracovať. PS6 nebude zodpovedať za problémy, ktoré vzniknú pri vytváraní MEF, či už pri nedostatočnej implementácii metodického pokynu alebo problémov, ktoré vyplynú z nepredloženia požiadaviek.

Všeobecne:

- Pri vypracovaní metodického pokynu bolo navrhnuté použiť vysvetľujúce znenie k el. formulárom z metodického pokynu k výnosu č. 312 MF SR o štandardoch pre IS VS, a to konkrétne časti o použití textových a tabuľkových súborov.
- Pre PDF formát je navrhované primárne použitie pre tlačovú podobu a pre HTML a XHTML formát pre vyplňateľnú podobu. Návrh bol členmi PS6 odsúhlasený.

Kapitola 5: Prezentácia pre tlač a el. podpis

K návrhu kapitoly 5 odzneli tieto pripomienky a návrhy:

- Body 5.1.4 a 5.1.5 budú vypustené, obdobné znenie patria do kapitoly Spracovanie.
- Body 5.1.7 a 5.1.8 boli obsiahnuté v kapitole 4, budú zosúladené a v tejto kapitole vypustené.
- Navrhlo sa popísať účel tlačovej podoby, t.j. že tlačová podoba slúži na overenie toho, ako vyzerá vyplnený formulár a fakt, že tlačová podoba by sa mala zhodovať s podobou, ktorá je predpísaná úradmi resp. príslušnými predpismi.
- K bodu 5.1.13 je potrebné doplniť vysvetlenie – podpisuje sa to, čo bolo skutočne vyplnené, t.j. všetky údaje musia byť zobrazené tak, ako boli vyplnené.

Kapitola 6: Spracovanie elektronického formulára

K návrhu kapitoly 6 odzneli nasledovné pripomienky a návrhy:

- Návrh kapitoly je členený nasledovnými krokmi:
1. vytvorenie dátového obsahu formulára, 2. vytvorenie správy, 3. odoslanie a doručenie správy, 4. spracovanie dátového obsahu formulára.
P. Búro celkom nesúhlasil so zaradením 1. bodu (vytvorenie dátového obsahu), nakoľko v tejto časti už dátový obsah nevzniká - ten predsa vznikol v podľa kapitoly 4. V tejto fáze sa vytvára správa, ktorú je potrebné ďalej odoslať, doručiť a spracovať. Vzniká teda podanie a následné spracovanie podania automatmi alebo fyzickými osobami. Tieto kroky sú samozrejme previazané na príslušné právne procesy.
- P. Fordinál bol toho názoru, že k vytvorenému dátovému obsahu by mala byť vždy pridružená prezentačná schéma, ktorú podpísal, resp. potvrdil používateľ. Podľa neho nemôže byť zasielaný iba vlastný dátový obsah.
- V ďalšej diskusii v tejto súvislosti odznelo aj, že pri komunikácii medzi automatmi nevzniká prezentácia, čo môže viesť k určitému konfliktu. Celkovým cieľom tohto

procesu je, aby neboli posielané iné dáta než aké boli vyplnené, resp. aby tieto neboli po ceste pozmenené, pre jednoznačnosť dát je potrebná vždy vizualizácia. Dáta je možné podpísať a hashovať, čo zaručí, že nebudú „počas cesty“ zmenené, ale pridruženie prezentačnej schémy zaručuje, že používateľ vie, čo podpísal, t.j. čo odosiela. Tento návrh je podmienkou pre vyššiu formu zabezpečenia.

- K procesom spojeným so Spracovaním elektronických formulárov bolo navrhnuté priradiť aj notifikácie. Súčasťou každého podania by mala byť aj notifikácia – toto je už však obsahom samotného výnosu pre služby úrovne 3, explicitné vyjadrenie preto bude mať nanajvyš dopĺňujúci charakter. Použitie notifikácie by malo byť pre používateľa voliteľné.
- Bod 1.2 by sa mal týkať akýchkoľvek „elektronické miesta komunikácie“, nie iba pre prístupové body.
- K bodu 1.3 – nakoľko elektronické schránky zatiaľ neexistujú, navrhlo sa nahradiť tento pojem pojmom „určené miesta“, resp. „elektronické prostriedky“ verejnej správy.

3. Ostatné

I. Problematika JavaScriptu

P. Frič upozornil na problém, týkajúci sa JavaScriptu – jedná sa o to, že po vypnutí JavaScriptu sa principiálne jedná iba o naprogramované webové stránky, na druhej strane bez JavaScriptu nie sú funkčné žiadne kontroly a predvyplnenia, dopadom čoho bude extrémny nárast komunikácie a zvýšené nároky na infraštruktúru.

Predseda PS6 informoval, že problém bude diskutovaný najmä s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska, ktorí majú k problému prístupnosti najbližšie. Uviedol, že JavaScript je povolený v určitých situáciách, resp. musia k nemu existovať určité prístupné alternatívy. Požiadavkou je, že používateľovi musí byť schopný používať formulár aj pri vypnutí JavaScriptu, t.j. musí byť zachovaná určitá základná funkcionálnosť.

II. Funkcionálnosť MEF

P. Baďura uviedol, že Ústredný portál verejnej správy resp. Modul elektronických formulárov (MEF) má byť podľa aktuálneho návrhu konštituovaný ako úložisko elektronických formulárov s nejakými nástrojmi (aplikáciami) na vyplňovanie. V tejto súvislosti podľa neho vzniká obava z prekomplikovania riešenia vo vzťahu k občanom, pretože fakticky to znamená, že sa budú musieť robiť dve verzie formulárov (jedna na publikovanie v MEF a jedna transakčná, funkčná na špecializovanom portáli úradu), vďaka čomu bude riešenie technicky náročné. Otázkou je či sa majú občania takto zaťažovať, výsledkom čoho môže byť návrat na klasické papierové podanie? Jeho návrhom bolo dosiahnutie stavu, kedy bude na MEF publikovaná vždy jedna verzia e-formuláru, ktorá bude občanov jednoducho on-line vyplniteľná.

Pán Baďura upozornil, že vidí problém aj v tom, ak si budú musieť občania pre vyplnenie formulára sťahovať a inštalovať nejaký nástroj na vyplňovanie („filler“), ktorý síce bude

zadarmo, ale samotný proces bude spôsobovať technické prekážky a zložitosť pre občanov.

Predseda PS6 v tejto súvislosti podotkol, že v zahraničí je pre všetkých, ktorí majú v pláne vytvárať e-formuláre optimálne, zásadne odporúčaná technológia vyplňania priamo prostredníctvom webového prehliadača (on-line) bez toho, aby si niekto musel niečo sťahovať, čo zaručuje vysokú použiteľnosť a teda úspešnosť riešenia, čo by mala byť práve tá verzia, ktorú poskytne MEF.

P. Bíro v tejto súvislosti uviedol aj to, že požiadavku by bolo vhodné zapracovať, resp. zohľadniť aj v chystanom zákone o e-Governmente, pretože bez toho môže byť takáto požiadavka v podzákonnej norme neúčinná.

P. Szilva uviedol, že nástroj na vyplňanie musí byť dostupný a implementovateľný na rôznych platformách. Webové štandardy a webové prehliadače umožňujú podľa neho multiplatformovosť. Upozornil na existenciu proprietárnych nadstavieb a úprav niektorých štandardov ako PDF, OOXML, XSL-FO, ktoré sú funkčné len v konkrétnych produktoch konkrétneho dodávateľa a na potrebu strážiť dodržiavanie oficiálnych štandardov.

III. Transformácia dát pre podpisovanie

P. Szilva uviedol, že Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“) nemá pre transformáciu podpísaných XML dát predpísaný žiadny povinný štandard, čo v konečnom dôsledku znamená, že NBÚ umožňuje certifikovať aj aplikácie, ktoré používajú rôzne proprietárne transformácie XML dát a teda každý, kto by chcel tieto podpísané dáta znovu vizualizovať, musí použiť túto proprietárnu technológiu na transformáciu.

Výnos o štandardoch síce stanovuje ako štandard pre prenos dátových prvkov a ich transformáciu jazyk XSL Transformations (XSLT), NBÚ však podľa p. Szilvu deklaruje, že je možné na transformáciu podpísaných XML dát použiť ľubovoľnú technológiu. Podľa neho NBÚ mu písomne deklaroval snahu predpísať otvorené štandardy pre transformáciu, avšak doteraz ich nepredpísal, pričom sa odvolával na nesúhlas niektorých firiem, ktoré už implementovali proprietárne technológie. Existuje tu preto konflikt medzi Výnosom o štandardoch a Vyhláškou NBÚ SR, čo podľa neho vyvoláva obavu z ignorovania Výnosu o štandardoch a uzamknutie v proprietárnych technológiách odvolávkou na Vyhlášku NBÚ."

P. Bíro v tejto súvislosti uviedol, že v budúcom období sa predpokladá stretnutie medzi Ministerstvom financií SR a NBÚ ohľadom prenosu (transformácie) štandardov pre formáty podpisov vydávaných NBÚ do výnosu o štandardoch pre IS VS, ktoré iniciovalo samotné NBÚ.

IV. Technická časť e-formulárov

P. Fordinál otvoril otázku tzv. štandardu základného balíčka pre technologickú úroveň e-formulára, ktorá by podľa neho mala byť súčasťou štandardu. Členovia PS6 nemalo voči

námietky a p. Fordinál bol poverený vypracovaním spracovania návrhu. Predpokladá sa, že návrh bude dopĺňujúcou prílohou metodického pokynu.

P. Fordinál návrh vypracuje a zašle najneskôr do 29. novembra.

Približne o 2 týždne sa uskutoční osobitné stretnutie k tejto téme, kde budú prediskutované zostávajúce otázky.

Ďalšie stretnutie PS6 sa uskutoční najneskôr do dvoch týždňov. Presný termín stretnutia bude určený na základe hlasovania v Doodle.

4. Závery

1/ Vypracovať návrh technickej časti e-formulárov a zaslať ho členom PS6.

Zabezpečí: R. Fordinál

Termín: 29.11.2012

2/ Zapracovať do metodického pokynu pripomienky zo stretnutia a zaslať členom PS6.

Zabezpečí: P. Bíro

Termín: 3.12.2012